

licem consecratum, pluris quam valeat argentum, opus, seu effectio, et omnis alia temporalis expensa in eo consecrando facta, sed solum ratione consecrationis, venditio non est tantum simoniaca, sed etiam injusta quoad illum excessum. Unde, quia parum aquæ vel nullo, vel exiguo pretio aestimatur, si quis illam aquam benedictam vendat pretio majori, et simoniacus et injustus est; et juxta hanc regulam, et cum proportione ad hæc exempla judicandum censeo. Ratio autem est, quia ratione solius spiritualitatis res non est pretio aestimabilis, et consequenter nec est magis aestimabilis, quam ratione materiæ valeat; imo quodammodo videri posset minus aestimabilis, quia ratione spiritualitatis est magis limitata, et coarctata quoad usum, quia solum ad usus sacros assumi potest; satis vero est, quod saltem non crescit in temporali valore propter solam spiritualitatem, licet crescat in quadam veluti dignitate et reverentia. Hoc autem probari potest ex communi hominum consensu et aestimatione, ex qua pretia rerum maxime pendent. Constat enim hanc esse communem apprehensionem et aestimationem Christianorum omnium; præterquam quod leges etiam per quas solent pretia rerum venalium taxari, non solum in tali materia illam non adhibent, sed omnino prohibent talem aestimationem seu appretiationem fieri.

8. Secundo est optima illa ratio, quod res spiritualis, ut sic, invendibilis est secundum temporalem aestimationem, sive hoc proveniat ex dignitate talium rerum per se spectata, sive adjuncto modo et circumstantiis, ac præsertim fine, cum quibus talia bona sunt collata hominibus, et eorum usui ac dispensationi commissa. Et ideo parum refert quod hæc exemptio et quasi immunitas talium rerum ab aestimatione pecuniaria, sit propter excessum dignitatis; nam hoc satis est ut valor temporalis rei, cui spiritualitas adhæret, non crescat ratione solius spiritualitatis, ac subinde ut non possit solo illo titulo, vel exigui pretium, vel augeri. Exempla autem quæ in contrarium adducuntur, vel sunt de rebus quæ, licet digniores videantur quam pecunia, nihilominus secundum usum et apprehensionem hominum, pecunia taxari ac aestimari possunt prudenti arbitrio; vel sunt de rebus quæ in se revera non venduntur nec emuntur, sed ratione alicujus actionis pretio aestimabilis, ut infra de scientia dicemus. Et per hæc satis responsum est ad rationem dubitandi in

contrarium; cætera enim facilia sunt, et ideo hæc pro nunc sufficiant de hac quæstione; nam in discursu materiæ, et maxime tractando de restitutione, omnia clariora fient.

CAPUT V.

AN SIMONIÆ VITIUM SIT PROPRIUM TEMPORIS LEGIS GRATIÆ, VEL ETIAM IN LEGE VETERI COMMITTI POTUERIT.

1. *An in lege veteri simonia daretur.* — Pars affirmativa. — Quæstio hæc annexa est præcedentibus: si enim hoc peccatum contra jus naturale existit, sequitur in omni tempore et sub omni lege esse potuisse, quia lex naturalis in omni tempore obligavit. Consequens autem videtur dubium, tam de tempore legis veteris quam naturæ, et ideo de priori hic tractabimus, de posteriori in capite sequenti. Quod ergo in lege veteri hoc vitium non fuerit, ostendi potest, quia Prophetæ munus prophetandi propter pretium exercuisse videntur; talem enim fuisse tunc consuetudinem, ex historia, 1 Reg. 9, colligi potest, cum Saul interrogavit puerum: *Quid feremus ad virum Dei?* et puer respondit: *Ecce inventa est in manu mea quarta pars staleris argenti, demus homini Dei, ut indicet nobis viam nostram.* Et 3 Reg. 14, Jeroboam misit uxorem ad Abiam Prophetam cum muneribus, ut sibi indicaret quid futurum esset de filio, qui ægrotabat; et 4 Reg. 8, rex Syriæ misit nuncium ad Eliseum cum magnis muneribus, ut ei prædiceret an ab infirmitate sanandus esset, necne. Et licet in his locis Scriptura non dicat, Prophetas illos recepisse pecuniam, vel dona, non tamen dicit ipsos illa non recepisse, nec dicit illos reprehendisse ferentes ea, et usus ille videtur ostendere, et tunc fuisse frequens, et non fuisse reputatum illicitum, vel infame, quale est factum simoniacum, alias non fuissent ausi homines tam facile invitare sanctos viros et insignes ad simoniam committendam. Daniel etiam postquam somnium et interpretationem ejus Nabuchodonosor aperuit, præfectura, principatu et magnis muneribus donatus est, quæ non repudiavit, sed potius magistratum quemdam pro sociis postulavit, ut constat Daniel. secundo. Illud autem ad vitium simoniæ pertinisset, si tunc malum esset. Et similiter capite quinto, magnam retributionem temporalem accepit Daniel propter alterius somnii interpretationem.

2. *Confirmatur.* — Denique confirmari hoc

potest, quia in tota lege veteri nulla fit mentio prohibitionis simoniæ, seu venditionis et emptionis spiritualium rerum; signum ergo est non fuisse tunc prohibitum. Nec satis est dicere illam fuisse prohibitam, quia mala est; et ideo non oportuisse legem de illa ferri. Nam in lege veteri illa etiam prohibebantur, quæ per se mala erant, ut patet ex præceptis Decalogi in ea scriptis. Id autem duabus ex causis fiebat: prima et præcipua, quia obscurata nimium erat naturalis ratio, et oportebat per legem illuminari et instrui; altera ratio erat, ut pœna pro delictis imponeretur. Utraque autem causa in hoc vitio maxime locum habebat: prima quidem, quia malitia hujus vitii minus clara est quam multorum aliorum, et ideo facilius poterat ignorari; secunda vero, quia, ut supra dicebamus, natura valde proclivis est ad hoc vitium, et ideo maxime debet pœnis coerceri. Ergo si illo tempore esset prohibitum, debuisset in lege explicari et puniri: hoc autem non fit; ergo signum est non fuisse prohibitum.

3. *Duobus modis posse hominem esse incapax simoniæ.* — Pro resolutione, advertendum est duobus modis intelligi posse hominem in aliquo statu hujus vitæ mortalis esse incapax simoniæ. Primo, ex defectu materiæ, nimirum, quia in tali statu non habet dona spiritualia quæ possit emere vel vendere, nam ubi materia vitii deest, etiam deest possibilitas, ideoque merito dicitur homo incapax simoniæ in tali statu. Quamvis enim interdum aliquis per desiderium peccet per furtum, verbi gratia, vel fornicationem, qui materiam peccandi non habet, quia neque occurrit aliquid quod furari possit, nec cum qua possit fornicari, tamen ubi deesset omnino in tota natura, vel in tota aliqua ætate, vel statu hominum, materia alicujus vitii, nec cogitatio, nec desiderium talis vitii posset moraliter ascendere in cor hominis, et ideo simpliciter dici potest homo incapax talis vitii in tali statu. Secundo modo, in statu alicujus legis incapax hujus vitii, si in illo haberet quidem propriam et veram spirituales materiam, quam factio posset emere vel vendere, non tamen esset illi prohibita talis emptio vel venditio. Hic ergo non tractamus de priori sensu, quia nondum egimus distincte et ex professo de materia hujus vitii, et ideo sensum illum remittimus in caput octavum. In secundo ergo sensu ponitur quæstio. Unde, quod ad legem veterem spectat, supponimus in illa fuisse materiam aptam ad simoniam, si pro-

hibitio non deerat; nam erant spiritualia dona, quæ constat esse materiam simoniæ, etiam ex his quæ circa definitionem breviter diximus. Et ita solum superest quæstio, an fuerit etiam prohibitio in illa lege, ut hoc vitium ibi committi potuerit.

4. *In lege veteri fuit prohibita simonia.* — Dico ergo primo, simoniam repugnantem divino juri, etiam in lege veteri fuisse prohibitam, et ita hoc vitium potuisse illo tempore committi, et de facto fuisse commissum. Hæc assertio communis est. Propria vero ejus ratio est, quia in lege veteri fuit sufficiens materia simoniæ; ergo et vitium esse poterat. Antecedens jam declaratum est et constat, tum quia multæ gratiæ gratis datæ erant tunc ejusdem rationis, cum his quæ sunt in lege gratiæ, ut prophetica interpretatio Scripturarum, etc.; tum etiam quia pontificatus, sacerdotium, sacrificium, sacramenta, templum, et similia, licet essent minus perfecta, erant tamen vere spiritualia, et ad divinum cultum, et ad spirituale bonum animarum suo modo ordinabantur. Consequentia vero probatur, quia facile poterant homines tunc vendere et emere illa spiritualia, quæ in ea lege erant. Et quamvis daremus nunquam fuisse tale peccatum illo in tempore commissum, vel de illo non satis constare ex Scriptura, parum ad causam referret; satis enim est, ut ex hypothesisi verum sit, quod si talis venditio aut emptio tunc facta est seu fieret, haberet malitiam ejusdem speciei, cum ea quam nunc simoniam appellamus. Patet ex ratione in principio tacta, quia talis venditio et emptio circa talem materiam ex natura sua est sacrilega, et sanctitati materiæ contraria; ergo talis etiam tunc fuisset.

5. *An in facto Giezi simonia fuerit data.* — Ad majorem autem rei claritatem, et quia deserviet ad futuram doctrinam, examinanda sunt aliqua exempla, quæ de hac simonia afferri solent. Primum et valde celebre est de Giezi, qui duo talenta argenti a Naaman accepit, postquam a lepra sanatus fuit ab Eliseo, 4 Reg. quinto. Nam ibi statim fuit punitus Giezi lepra propter peccatum simoniæ, nam pro spirituali beneficio temporale pretium accepit. Ita sentit de facto Giezi divus Thomas, dicto articulo primo, ad quartum. Unde ait eos, qui actu vendunt spiritualia, licet in intentione imitentur Simonem, in facto imitari Giezi, et ideo non solum simoniacos, sed etiam giezitas dici posse. Alensis etiam, dicta quæstione 169, memb. 1, in principio, eandem

sententiam confirmans, ait ementes spiritualia proprie esse simoniacos, vendentes autem esse proprie giezitas, licet jam communi usu omnes simoniaci dicantur. Idem sentit Hugo Victor., 2 de Sacram., p. 10, cap. 2, et in hoc consentiunt cæteri Scholastici, et Summistæ, ac Canonistæ. Nam in cap. *Sicut pro certo*, de Simoni., de vendentibus spiritualia dicitur: *Omnino damnentur, et cum Simone et Giezi condemnentur.* Et in capite *Eos*, 21, 1, q. 1, hæc ratione dicit Tarasius, venditionem hanc et emptionem in Actibus Apostolorum et in 4 Regum esse damnatam. Et in capit. *Cito*, 16, eadem quæst., in eodem sensu dicitur: *Cito turpem sequitur lepra mercedem, etc.*, ex Ambrosio, lib. 4 in Lucam. Sic etiam dixit Cyrillus Hierosolymitanus, catech. 16: *Cum Eliseus gratis sanasset lepram Naaman, Giezi pretium ejus accepit, alieni officii præmium intercipiens.* Et infra: *Vendidisti curationem leprosi, et hæreditabis illius lepram. Implevi (inquit Eliseus) ego perfectionem illius, qui dicit mihi: Gratis accepistis, gratis date. Tu autem vendidisti hanc gratiam, suscipe ergo et præmium istius venditionis.* Ubi attente considerandum est quod Cyrillus ait, jam tunc audivisse Eliseum Christi verba, quia licet non audivisset ab ipso Christo, rem ipsam audierat per lumen fidei, et rectam rationem ab illo deductam.

6. *Objectio.* — At enim dicet aliquis, licet in facto Giezi statim appareat gravissimum peccatum, et turpis avaritiæ et injustitiæ, ac plani furti ac latrocinii, non tamen ita apparere malitiam simoniæ, nec ex Scriptura colligi posse ob talem malitiam esse punitum. Primum quidem patet, quia Giezi, nomine Elisei petiit quod ipse non petebat, nec acceptare voluerat, in quo contra Naaman injustitiam et furtum commisit; nam illum decepit, et per deceptionem ab eo rapuit quod alter dare volebat illi: unde revera non dedit, neque in illum dominium transtulit, et consequenter nec ipse Giezi, quod acceperat, juste poterat retinere. Unde Chrysostomus, Enarrat. in 3 cap. Isaiaë, factum illud vocat *furtum*. Peccavit deinde gravissime contra Eliseum, nomine illius petendo quod ipse non petebat, et quantum in se erat, illum infamando, in quæ crimina ex turpissimo avaritiæ affectu inciderat. Et ita Chrysostomus, hom. in illum locum, in fin. 1 tomi, vocat sæpius delictum illud perfidiam et mendacium: *Perfidia* (inquit) *attulit pœnam.* At vero simoniæ macula, aut venditio rei spiritualis non ita ibi apparet;

nam imprimis gratia jam erat gratis facta, et deinde Giezi non petiit aliquid quasi debitum, vel quasi pretium pro sanitate restituta, sed petiit ex amicitia et benevolentia; hoc autem modo petere aliquid ab eo cui spirituale beneficium factum vel donatum est, non est vendere gratiam jam factam, nec est simonia, ut constat; ergo. Minor supponatur nunc; infra enim tractanda est late: sumi vero potest ex cap. *Quam pio*, et cap. *Sicut Episcopum*, 1, quæst. 2. Major autem ex ipsa historia colligitur; nullum enim verbum Giezi protulit, quod exactionem pretii aut rei debitæ indicaret. Et confirmatur: nam si Eliseus recepisset illa dona a Naaman quando illa offerebat, in rigore non committeret simoniam, esto non tam perfecte et sancte ageret, sicut fecit illa respuendo. Probat ex dictis juribus, quia gratia jam erat facta sine ullo pacto vel umbra illius, et donatio illa erat liberalis gratitudinis, ut ostendunt verba illa: *Obsecro te, ut accipias benedictionem a servo tuo.* Unde Chrysostomus, in loco proxime citato, introducit Naaman dicentem: *Accipe munera quæ offero, non enim pretium curationis est istud, nec sanitatem perceptam isto munere redimo; quippe cum sanitas ista, quam merui, nec pretio poterit redimi, nec ullo munere inveniri.* Ergo nec Giezi postea commisit propriam simoniam accipiendo, etiamsi alias peccaverit. Patet consequentia, quia non aliter petiit, quam veluti acceptando nomine Elisei priorem oblationem sibi factam, et ex nova occasione mutando priorem voluntatem.

7. *Abulensis sententia.* — Hanc quæstionem tractat Abulens., 4 Reg. 5, quæst. 29, et tertio. Et in summa respondet Giezi commisisse simoniam, non conventionalem, ut constat, quia nullum pactum inter eum et Naaman præcessit, sed realem eum intentione simoniaca, quia petiit pecuniam pro sanitate divinitus collata, et sub eadem intentione illam recepit. Nec refert (ait) quod sanitas jam esset collata, et non per Giezi, sed per Eliseum, quia simonia committi potest, si pecunia petatur pro spirituali jam dato, etiamsi prius gratis datum fuerit; quia veluti retractatur prior liberalis voluntas, et in onerosam seu vendibilem commutatur, quantum est ex parte si petentis, quod sufficit ad simoniam mentalem et realem, etiamsi conventionalis non præcesserit. Quod autem Giezi non dederit sanitatem, sed Eliseus, nihil refert, nam petiit nomine Elisei, quod perinde est. Verumtamen licet doctrina, quantum ad jus attinet, sit ve-

ra, supposita illa intentione quæ Giezi attribuitur, tamen nec illa intentio probatur, nec ab ipso Giezi fuit expressa, nec ex facto satis colligitur; quia etiam potuit Giezi illud postulare, solum quia videbat Naaman fuisse paratum ad donandum gratis et liberaliter, non tanquam satisfactionem et compensationem pro sanitate offerenda, sed supposito beneficio gratis accepto in significationem animi grati, vel ad subveniendum gratis necessitatibus Elisei, vel in religionem et obsequium veri Dei, quem ex beneficio recepto cognoverat. Sicut ergo in Naaman hæc potius intentio quam alia præsumitur, et ideo excusatur ab omni simonia, non solum quando Eliseo obtulit pecuniam, sed etiam quando dedit Giezi, quia et eadem pia intentione delit, et eredit ab Eliseo pie etiam et honeste peti, ita etiam ex parte Giezi potuit factum illud fieri sine intentione simoniaca, inhærendo, ut dixi, liberalitati Naaman, quæ, licet per occasionem orta sit ex sanitate, non propterea erat mala nec simoniaca.

8. Dicit ergo imprimis posset, speculative loquendo, hoc non repugnare, nihilominus in tali persona, et cum talibus circumstantiis, merito præsumi simoniacam intentionem in tali facto. Quia quando temporalis pecunia statim post beneficium datum postulatur, magna præsumptio est pro illo postulari, et non liberaliter peti, sed exigi ut quasi necessitate quadam alter dare compellatur. Et hæc præsumptio major est, quando persona est iniqua, et in facto ipso ostendit immoderatum affectum extorquendi pecuniam, quocumque illicito modo possit. Hæc ergo ratione præsumitur simonia in Giezi, et non in Naaman. Et quod ad rem nostram spectat, hoc satis esse posset. Nam saltem supponunt Doctores omnes factum illud, etiam illo tempore et sub illa lege, fuisse prohibitum. Addi vero ulterius potest, factum illum fuisse revera simoniacum, quia omnino vitandum erat propter speciem simoniæ, quam præ se ferebat. Propter quam causam probabile est ipsum Eliseum noluisse acceptare illa dona, non solum ex consilio, sed etiam ex obligatione, ne in factum, quod præ se ferebat speciem simoniæ, consentire videretur. Quod significavit Jansen., in c. 55 Concord. Evang., dicens: *Non conveniebat gratuita dona accipere, ne pietas converteretur in quæstum, et ne gratia Dei vilesceret.* Et ita plane sentiebat sanctus Hilarius apud Hieronymum, in Vita ejus, quando Orionus nobilis, a quo ipse legionem dæmoniorum expulerat, post

nonnullos dies ad ipsum rediit dona offerens. Cui Sanctus: Non legisti quid Giezi, quid Simon passi sint, quorum alter accepit pretium, alter obtulit, ut ille venderet gratiam Spiritus Sancti, hic mercaretur? Cumque Orionus flens diceret: Accipe et da pauperibus, respondit: Tu melius potes tua distribuere. Et subjungit inferius: Noli contristari, fili; quod facio pro me, et pro te facio, si enim hæc accipero, et ego offendam Deum, et ad te legio revertetur.

9. *Examinatur factum Balaam.* — In eo non fuisse simoniam resolvitur. — Secundum exemplum affertur de Balaam, qui prophetandi munus vendebat, ut ex Num. 22 colligi potest, nam mercede conductus ibat ab maledicendum Israel, quod notavit Hugo de S. Victor., lib. 2 de Sacram., part. 10, c. 2, et Adrian., Quodlib. 9, art. 2, ubi ait aliquos Doctores ob hanc causam vocare simoniacos Balaamitas. Hoc etiam exemplo utitur Victoria, dicta Relect., num. 11, et ad hoc afferunt verba Petr., 2 Epist., c. 2: *Derelinquentes rectam viam, erraverunt, secuti viam Balaam ex Bosor, qui mercedem iniquitatis amavit; et illa Judæ: Errore Balaam mercede effusi sunt.* Verumtamen in illo facto et in his testimoniis nullum vestigium simoniæ invenio. Nam Balaam non fuit vocatus ut propheta Dei, sed ut ariolus, nec ad veritatem aliquam revelandam, vel gratiam conferendam, sed ad maledicendum populo Dei, utendo maleficiis et invocatione dæmonum, qui Dii falso putabantur. Ergo non magis fuit simoniacus, quam possint nunc simoniaci dici malefici, qui operas suas ad auguria vel maleficia facienda turpissime vendunt. Fuit ergo in Balaam præter idololatram et vitium ariolandi, auri et argenti magna cupiditas, et propter hanc cupiditatem, licet semel esset correptus a Deo, et prohibitus ne iret ad maledicendum populum, nihilominus iterum ire tentavit, et Deus iratus contra illum, eum ire permisit. Et fortasse hanc ejus cupiditatem rex Balaac prænoverat, et ideo quamvis semel repulsam ab illo passus fuerat, iterum eum invitavit, et majora dona promittens tandem eum corrupit. Hæc ergo peccata ejus in Scriptura clare indicantur, et reprehenduntur, et notantur ab Augustino, quæst. 49 in Num., et serm. 103 de Tempore, et ab Anast. Nicæn., quæst. 32. De alio autem simoniæ vitio nullibi invenio illum reprehensum. Nam verba Petri et Judæ valde generalia sunt. Amare enim *mercedem iniquitatis*, de quocumque vere dicitur, qui mercede conductus

ad iniqua perpetranda inducitur; nam de Juda dixit idem Petrus, quod *possedit agrum de mercede iniquitatis*. Et eodem modo optime dicitur *Balaam mercede effusus*, non quia spiritualia vendidit, sed quia summam iniquitatem, et conatum maledicendi per falsas artes vendidit. Ibi ergo nec invenitur simonia, nec reprehensio ejus; nec Abulensis, Num. 22, 23 aut 24, illam notavit. Et alibi, 4 Regum 5, quæst. 35, ait, de nullo alio ante Giezi legi, quod fuerit simoniacus, sed illum fuisse primum, et ideo fuisse graviter punitum, cum tamen præcessisset Balaam; in illo ergo tale vitium non agnovit.

10. *Factum Jeroboam non fuit simoniacum.*—Tertium exemplum adduci solet ex lib. 3 Regum 13, ubi de Jeroboam dicitur: *Fecit de novissimis populi sacerdotes excelsorum; quicumque volebat, implebat manum suam et fiebat sacerdos excelsorum, et propter hanc causam peccavit domus Jeroboam, et deleta est.* Et fortasse propter hunc locum dixit Tarasius, in dicto cap. *Eos*, simoniam esse damnatam in 3 Regum, sicut in 4. Estque valde considerandum, quod illi sacerdotes, quos Jeroboam faciebat, non erant veri sacerdotes, sed falsi, sacrilegi et idololatæ; et tamen ex suppositione falsæ apprehensionis et conscientie erroneæ, venditio illa reprehenditur. Sed in hoc exemplo supponitur Jeroboam vendidisse illa sacerdotia, et videtur colligi ex verbis illis: *Qui volebat, implebat manum suam*, id est, manum Jeroboam implebat pecunia; sicque multos Sanctos exposuisse, refert Abulensis ibi, quæst. 41. Ipse vero longe alium putat esse sensum, quia non est sermo de manu Jeroboam, sed de manu sacerdotis, seu ejus qui volebat fieri sacerdos; dicitur autem implere manum, non quia pecuniam acciperet, sed quia consecrabat et initiabat manum suam, applicando illam ad sacrificia, juxta suos falsos ritus. Qui sensus mihi valde placet. Et videtur aperte declarari 2 Paralipom. 13, ubi Abia exprobrabat Israelitas, dicens: *Ejecistis sacerdotes Domini, et fecistis vobis sacerdotes*, etc.; declarans autem modum addit: *Quicumque venerit, et initiaverit manum suam in tauro de bobus, et in arietibus septem, sit sacerdos eorum qui non sunt Dei.* Hoc ergo exemplum nihil etiam probat.

11. *Jasonis factum simoniacum fuit.*—Quartum et certum exemplum sumitur ex secundo Machab. 4, ubi refertur Jasonem ambiisse summum sacerdotium, et pro illo obtinendo cum aliis facultatibus et prærogativis, obtu-

lisse regi Antiocho multa talenta argenti. Et deinde additur multa mala inde evenisse, *propter impii et non sacerdotis Jasonis nefarium, et inauditum scelus*. Et postea refertur Menelaum quemdam, aucta promissione majoris pretii, sacerdotium obtinuisse, ejecto Jasone. Illud autem factum sine dubio ibi narratur ut pravum et sacrilegum, ac subinde ut habens veram pravitatem simoniæ, et ab eo tempore creditur hoc vitium pererebuisse inter Judæos, et usque ad Christi tempora durasse; indeque ortum esse, ut summum sacerdotium, quod antea perpetuum erat, annale esse incœperit, sicut ex Evangelio colligitur; nam Joann. 11 et 18, Caiphas dicitur *Pontifex anni illius*; et Lucæ 3, dicuntur Annas et Caiphas principes sacerdotum, quia alternatim per annos pontificatum administrabant, quem largitionibus a Romanis obtinuerant, ut sentit Abul., 4 Reg. 5, quæst. 39, ubi ait Romanos ob majorem quæstum fecisse, ut summum sacerdotium per annos administraretur. Quod colligi potest ex Joseph., libr. 18 Antiq., cap. 3, alias 4. Quamvis enim ibi non faciat expressam mentionem venditionis pontificatus, refert tamen frequentem mutationem factam auctoritate Præsidentum Gentilium, quam verisimile est non fuisse factam sine munerum largitione. Unde refert Isidor. Pel., lib. ult., Epist. 315, Caipham emisit pontificatum. Illæ vero emptiones non sine magno scelere fiebant, quia erant contrariæ legi præcipienti, ut summum sacerdotium in filiis Aaron permaneret jure perpetuo. Quod autem illud peccatum esset etiam proprium scelus simoniæ, ex lege naturali probatur; quomodo autem ex lege etiam scripta colligi possit, statim videbimus.

12. *Solvuntur objectiones supra posite.*—Ad objectiones ergo in principio sumptas ex Scriptura, respondet Gratianus in cap. *Judices*, 23, 1, quæst. 1, ex Hieronymo Micheæ 3, non sanctos, sed malos prophetas solitos fuisse pretium pro suo munere postulare, illosque valde reprehendi in eadem Scriptura, ut paulo post dicemus. Ad illud vero dictum Saulis, et pueri ejus, respondet imprimis Hieronymus, licet inter se ita confabulati fuerint, postea vero ausus non fuisse aliquid offerre prophetæ; quin potius Samuelem liberaliter illos hospitio excepisse, et non solum gratis respondisse, sed etiam ad cœnam invitasse. Deinde addit, etiamsi prophetæ datum fuisset tale aliquid quale illi cogitabant, illud non potuisse ut pretium offerri; fuisset enim vile pretium, et indignum tanto propheta; fuisset ergo per

modum piæ oblationis pro templo, ut Hieronymus ait, vel per modum stipendii, seu eleemosynæ, sicut nunc datur sacerdoti missam dicenti. Simili modo respondet ibi Gratianus sub nomine Hieronymi, ad factum uxoris Jeroboam, attulisse illa muera non in pretium, sed per modum eleemosynæ, ad sustentationem prophetæ. Hæc tamen responsio in Hieronymo non legitur. Quia ille absolute respondet prophetam non accepisse illa munera, sed potius feminam corripuisse. Et probabiliter conjectat illam, ex prava consuetudine deferendi similia munera ad augures et divinos, cogitasse etiam sanctum Prophetam illis fuisse movendum ad revelandum quod illa desiderabat.

13. *Daniel nullam simoniam commisit.*—De Daniele nulla est difficultas: nam ex c. 5 satis colligitur quam liberum haberet animum ab his muneribus et honoribus humanis: nam regi Balthasar multa offerenti respondit: *Munera tua sint tibi, et dona domus tuæ alteri da; Scripturam autem legam tibi, rex, et interpretationem ejus ostendam.* Et nihilominus, jubente rege, post auditam interpretationem, *indutus est Daniel purpura, et circumdata est torques aurea collo ejus, et prædicatum est de eo quod haberet potestatem tertius in regno suo.* Aliud est ergo dona recipere quasi in pretium vel commutationem prophetiæ, quod Daniel non fecit; aliud propter magnam personæ existimationem et admirationem conceptam ex sapientia, et responsis ejus, elevari quasi per potentiam regiam ad excellentem dignitatis gradum, cum muneribus et honoribus illi convenientibus, quod Danieli contigit, sicut de Joseph postea videbimus. Eodem ergo modo accipienda sunt quæ cap. 2 narrantur; ibi enim nulla promissio donorum ex parte regis præcessit, et ideo nec ex parte Danielis potuit refutatio illorum præcedere; ita tamen locutus est, ut nihil sibi attribueret, et consequenter ut nihil etiam sibi appeteret, dicens: *Est Deus in cælo revelans mysteria, qui indicavit tibi, rex, quæ ventura sunt, etc.*; et infra: *Mihi, non in sapientia quæ est in me plus quam in cunctis viventibus, sacramentum hoc revelatum est, sed ut interpretatio regi manifesta fieret.* Quibus verbis satis ostendit ad hoc sibi fuisse datam illam cognitionem, ut eam revelaret, et nihil aliud in eo facto quæsisse, nisi divinam voluntatem implere. Postea vero rex non quasi recompensans beneficium, sed ex cognitione veri Dei concepta, et admiratione personæ, Daniele sublimavit at-

que ditavit. Quod sicut non fiebat sine speciali Dei providentia, ita etiam verisimile est vel fuisse factum a rege cum tanto imperio et potentia, ut Daniel resistere non potuerit, vel certe Daniele ex divina inspiratione intellexisse id tunc fuisse conveniens ad Dei gloriam, et sui populi consolationem et levamen; et ex eodem principio existimo ortum fuisse, ut Daniel pro tribus sociis apud regem intercesserit. Quæ omnia consona sunt his quæ D. Hieronymus ibi contra Porphyrii calumnias commentatus est.

14. *In lege veteri satis hoc vitium fuisse prohibitum.*—Ad rationem, imprimis dicimus, vitium hoc sufficienter fuisse in lege prohibitum, cum Exod. 23 dicatur: *Non accipietis munera quæ excæcant etiam prudentes, et subvertunt verba justorum.* Deinde cum Deus in illa lege tam copiose providerit, ac deputaverit bona ex quibus sacerdotes vivere deberent, ut decimas, primitias, et alias oblationes et sacrificia, satis hoc præcepit eis, ut sine pretio et mercede spiritualia ministrarent; imo virtute illis prohibitum erat, ut nec alia, neque aliter exigent, quam per legem institutum erat. Et ideo, 4 Reg. 2, gravissime reprehenduntur filii Heli, quia venientes ad sacrificandum in templo, cogebant carnem crudam dare, vel aliter quam lex disponebat. Et Christus, Matth. 15, reprehendit Scribas et Pharisæos, eo quod munera acciperent, et approbarent, per traditionem hominum, contra legis mandatum. Denique hæc de causa gravissime reprehenditur hoc vitium in illa lege per prophetas, Micheæ 3, ubi prius ad principes et duces populi (sub quibus etiam sine dubio sacerdotes comprehenduntur) dicitur: *Qui comederunt carnem populi mei, et pellem eorum desuper excoriarunt, tunc clamabunt ad Dominum, et non exaudiet eos, etc.* Quibus verbis exactiones iniquæ judicium, et sacerdotum reprehenduntur. Quod bene Chaldaeus sine figura dixit: *Violenter facultates populi ab eo rapientes, et pecunias eorum tollentes*, ut ibi Ribera notavit, afferens similia loca Ezech. 34, Jerem. 23, Zach. 11, quæ de sacerdotibus loquuntur; in his ergo reprehensionibus a fortiori simonia comprehenditur. Et clarissime in eodem loco Micheæ de Prophetis additur: *Si quis non dederit in ore eorum quippiam, sanctificant super eum prælium; et infra: Principes ejus in muneribus judicabant, et sacerdotes ejus in mercede docebant, et prophetæ ejus in pecunia divinabant.* Ac denique, Ezech. 22 Prophetæ reprehenduntur, eo quod

opes et pretium acceperunt. Satis ergo constat quam fuerit detestabile hoc vitium in illa lege; et quo minus expresse in illa lege prohibebatur, eo evidentius constat, quam fuerit divino ac naturali juri contrarium.

CAPUT VI.

AN IN LEGE NATURÆ HABUERIT ETIAM LOCUM SIMONIE VITIUM, FUERITQUE PROHIBITUM?

1. *Pars negativa proponitur.* — De illo antiquiori tempore potest esse nonnulla major dubitandi ratio, quia in eo non videntur fuisse spiritualia dona, de quibus tam facile possit per lumen naturale cognosci, illa vendere aut emere, intrinsicam malitiam continere. Unde hic etiam non desunt exempla quæ oppositum suadere videantur. Nam Abraham sepulturam emit, Genes., 23, quæ emptio nunc simoniaca est; et Jacob a suo fratre Esau sacerdotium emit, Genes. 25. Emit enim primogenituram, cui tunc erat sacerdotium adjunctum, ut est communis traditio. Joseph etiam, Genes. 40, post somnii interpretationem, dixit ad pincernam Pharaonis: *Tantum memento mei, cum tibi bene fuerit.* Ubi videtur beneficium temporale postulasse pro actu interpretandi, qui propheticus erat et spiritualis. Et cap. 41, principatum Ægypti acceptavit Joseph, quem videtur Pharaon illi dedisse propter gratiam interpretandi somnia. Et confirmatur, quia si in lege naturæ fuisset hoc vitium, etiam nunc inter infideles esse posset, quia illi tenentur ad totam legem naturalem; consequens videtur falsum, quia in illis non sunt gratiæ, nec supernaturalia dona; quomodo ergo possunt simoniam committere? Et simile argumentum sumi potest de homine creato in puris naturalibus, in quo naturalis ratio suam vim haberet, et ita haberet integram naturalem legem, et tamen in eo non haberet locum simonia propter eandem rationem, quia non haberet supernaturalia dona.

2. *Duplex acceptio status legis naturæ.* — Priusquam respondeamus, oportet in memoriam revocare, statum legis naturæ dupliciter accipi: uno modo, ut lex naturæ dicat solam rationem naturalem puram, ut per naturale lumen intellectus dictari potest; alio, ut dicat rationem ipsam ut elevatam per fidem, et prout sic elevata potest dictare de agendis vel vitandis per dictamina connaturalia ipsi fidei, et lumini supernaturali. Hoc ergo loco statum legis naturalis hoc posteriori modo sumi-

mus; nam supponimus ut clarum in illo fuisse spiritualem materiam, circa quam solet versari simonia, nam in illo fuerunt etiam gratiæ gratis datæ, ut prophetia; fuit etiam sacerdotium, et aliquod sacramentum, et sacrificium, oratio, et aliæ spirituales functiones. De statu autem legis naturæ priori modo sumpto, seu puro, paulo inferius pauca dicemus.

3. *In lege naturæ simonia potuit committi.* — Hoc ergo supposito, dicendum est vitium simoniæ committi potuisse in tempore legis naturæ, prout fuit in hominibus fidelibus ante latam legem Moysi, vel etiam post illam, in his qui non erant de stirpe Abraham per Isaac et Jacob. Nam in illo tempore (ut dixi) etiam erat materia spiritualis de se sufficiens ad hoc vitium; ergo ibi etiam committebatur tale vitium, si venditio vel emptio circa talem materiam fiebat, quia habebat eandem malitiam, quæ non positivo juri, sed divino ac naturali ex vi luminis fidei contraria est. Unde etiam nonnulla exempla simoniaca illius temporis communiter recensentur, quæ breviter expendenda sunt.

4. *Ephron sepulturæ locum Abraham vendens simoniam non commisit.* — Primum est de Ephron, qui Abraham vendidit locum sepulturæ, Genes. 23. Quod innuit D. Thomas, dicta q. 110, art. 4, ad 3. Sed de facto nullum ibi fuit vestigium simoniæ ex parte Abraham, nec forte ex parte Ephron. Tum quia non constat illum agrum fuisse ante deputatum ad sepulturam; imo verisimilius est neminem antea fuisse ibi sepultum; ideo enim Abraham locum illum elegisse videtur, ut haberet locum sepulturæ separatum a sepulchris Gentilium, ut ibi notant expositores. Tum etiam quia, licet jam ille locus quoad speluncam esset ad sepeliendum destinatus, poterat ager vendi condigno pretio, habens adjunctam et quasi annexam talem speluncam. Tum etiam quia ipsamet spelunca potuisset emi et vendi pro valore ipsius terræ, nulla habita ratione illius deputationis, vel quasi consecrationis; nam, ut infra dicemus, etiam nunc posset vendi, si per jus canonicum prohibitum non esset, sicut calix vendi potest ratione materiæ. Dicit tamen Hieronymus, in quæst. Hebr. in Genes., ad cap. 23, Ephron, *postquam victus est pretio, ut sepulchrum venderet argento, licet cogente Abraham, postea vocatum esse Ephron, significante Scriptura non fuisse consummatæ perfectæque virtutis, qui potuerit memorias vendere mortuo-*

rum. Sed quicquid de hoc sit, non dicit Hieronymus ibi intervenisse peccatum. De possibili vero, seu ex hypothesi, addit D. Thomas quod, quia inter Gentiles loca sepulchrorum religiosa reputabantur, si Ephron intendit accipere pecuniam tanquam pretium pro loco sepulturæ, peccatum commisit, utique simoniæ, licet Abraham non peccaverit emens, vel quia non intendebat dare pretium nisi pro communi terra, vel quia redimebat suam vexationem. Sed certe si Ephron peccaret, vix posset excusari Abraham; primum, quia ibi nulla erat vexatio; poterat enim Abraham alium locum quærere, ubi suum mortuum sepeliret; nec satis erat emere bona intentione, si aliter simoniace vendebat; non enim licebat cooperari illi, nedum illum inducere. Dicendum ergo videtur Abraham recte egisse, et nullam habuisse rationem præsumendi in alio malam intentionem, quia solum petebat pretium quod terra ipsa valebat, nec augebat pretium propter solum titulum sepulturæ. Unde licet inter Gentiles locus sepulchri sacer et religiosus haberetur, non ideo erat prohibitum vendere locum ipsum materiale justo pretio, quia neque id ex natura rei malum est, nec est cur fingatur tunc aliquo jure humano fuisse prohibitum, sed ad summum poterat esse malum augere pretium ex illo solo titulo, quod esset locus sepulturæ, vel pretio vendere usum talis loci ad sepeliendum aliquem. Et hoc significat D. Thomas esse contra legem naturalem; quod an ita sit, infra tractando de materiis simoniæ videbimus, nam in casu de quo tractamus, non est talis excessus commissus, quantum ex textu Scripturæ colligi potest.

5. *An Esau primogenituram vendens simoniacus fuerit.* — An primogenitura Esau habuerit annexum sacerdotium. — Aliud frequens exemplum est de Esau, qui primogenituram vendidit fratri suo Jacob, Genes. 25. Ita etiam sentit D. Thomas in dicta solutione ad 3, ubi accusat Esau tanquam simoniacum, excusat autem Jacob, quod suam redemit vexationem; nam jus primogenituræ ad ipsum pertinebat donatione divina. Non ergo acquisivit aliquid spirituale jus per illam emptionem, sed abs tulit impedimentum, quod frater sibi objicere poterat, propter antecessorem nativitatibus. Hæc fere D. Thomas, quæ Cajetanus latius prosequitur, et præsertim dubitat quomodo possit excusari Jacob a culpa, si Esau simoniam commisit, quod certe non parvam habet dubitationem, propter quam idem Cajetanus,

Genes. 25, in dubium vocat totum fundamentum hujus quæstionis, nimirum, quod primogenitura tunc haberet annexum sacerdotium, vel aliquid spirituale. Et Oleaster ibi, ulterius progressus, id negare non dubitavit, sumitque argumentum, ex eo quod Abel non fuit primogenitus, et tamen erat sacerdos, sacrificium enim obtulit. Hoc vero fundamentum parvi momenti est, tum quia Hieronymus, statim citandus, significat morem illum, quod primogenitus esset sacerdos summus, incepisse post diluvium; tum etiam quia non repugnabat secundo genitum esse sacerdotem, sed non summum; tum denique quia non constat oblationem Abel fuisse propriam et publicum sacrificium; potuit enim esse simplex oblatio et privata, quæ a non sacerdote fieri potest.

6. *Affirmativa pars vera resolvitur.* — Quapropter non est facile neganda antiqua traditio quam refert, eique fidem adhibet Hieronymus, epist. 126 ad Evagri., et in Tradit. Hebr., ad cap. 14, 27 et 49 Genes.; præsertim cum eandem significet Clemens, lib. 8, Constit., cap. 5; et Augustinus, in Psalm. 46, quos fere omnes posteriores Doctores secuti sunt, ut D. Thomas supra, et ad Hebr. 12; Abul., Genes. 25 et 27, et ibi. Lippom. Et bene Benedictus Per., Genes. 25, disp. 8, qui id conatur probare ex 19 Exod., quia ibi dicitur: *Sacerdotes qui accedunt ad Dominum, sanctificentur.* Ex quo loco recte probatur fuisse sacerdotes in populo Dei ante institutum Leviticum sacerdotium, sed non probatur illos fuisse primogenitos. Potuerunt enim aliter esse electi a populo, vel designati per Moysen, ut ex cap. 24 Exodi potest conjectari. Et (quod caput est) inde non habetur illos fuisse summos sacerdotes, sed communes. Nam summus sacerdos tunc revera erat Moyses, ut ex c. 24, et aliis locis satis constat. Apparentius id probat idem auctor Paulo, de quo statim dicetur.

7. *Esau simoniam commisisse, statuitur ut probabile.* — Hoc ergo fundamento posito, opinio D. Thomæ proposita satis recepta est; et confirmari maxime solet ex Paulo, ad Hæbreos 12, qui appellat Esau *profanum, qui propter unam escam vendidit primitiva sua.* Nam profanus idem est quod irreligiosus et res sacras non curans, et ideo in Scriptura profanus sancto contraponitur, Levit. 10: *Ut habeatis scientiam discernendi inter sanctum et profanum, inter pollutum et mundum.* Vocans ergo Paulus profanum Esau, in hoc sa-